

AKTIVNOST DELAVSKIH SVETOV V TOVARNI „IVO LOLA RIBAR“

Po kongresu delavskih svetov, je delavski svet v tovarni »Ivo Lola Ribar« v Železniku na svoji prvi seji razpravljala o resoluciji in svojih nalogah, ki izvirajo iz priporočil kongresa. Neposredni povod za to je bilo poročilo delegata tovarne Aleksandra Milinkovića.

Razpravljali so o načrtu, po katerem naj bi se lotili obdelave kongresnega materiala. Sklenili so, da bodo sestavili skupino ljudi, ki se bo podrobno seznanila s temi materiali. Kasneje bi ta skupina podrobno seznanila vse delavce in uslužbence s sklepi kongresa. Centralni delavski svet bo dal tej skupini osnovna navodila o tem, kako naj se loti proučevanja materiala po skupinah.

Vzporedno z obdelovanjem materiala v tem kolektivu že izvajajo nekatere sklepe kongresa. Kot najvažnejša je bila začeta akcija za strogo ekonomičnost proizvodnje. Upravni odbor je sklenil, da se mora pri izdelavi večjih in dražjih izdelkov upoštevati ekonomičnost potrošnje materiala. Kasneje bi borbo za ekonomičnost sprožili tudi pri izdelovanju manjših predmetov. V tem duhu je bil sprejet tudi sklep, s katerim omejujejo zaposlitev režijske delovne sile brez odobritve upravnega odbora.

V tovarni so nedavno sprejeli premijski pravilnik. Sprejeli so ga poskusno za dobo treh mesecev, nato pa ga bodo popravili in sprejeli za daljšo dobo. V borbi za boljšo kakovost izdelkov so uvedli kakovostno normo za vse delavce, ki obdelujejo strojne dele ali delajo pri montaži. Ta norma naj bi bila osnova za stimulacijo, da bi bilo čim manj izmečkov, da bi varovali stroje in orodje.

Aleksander Milinković, delegat na kongresu delavskih svetov, sicer predsednik sindikalne organizacije v tem podjetju, nam je dejal: »Naša osnovna naloga, ki jo moramo opraviti, je osamosvojitve delavskih svetov. Drugič, delavski svet bo moral formirati še nekaj komisij, da bi mogel dati določeno smer izobraževanju in strokovnemu usposabljanju kadrov. Kot tretje bi moral pri sedanjem stanju delavski svet imeti komisijo, ki bi se ukvarjala s finančnimi vprašanji in bi bila seznanjena s celotnim položajem v podjetju. Ko bo vse to končal, bi bilo potrebno razmejiti odnose med upravo podjetja in organi delavskega upravljanja. Sklep delavskega sveta ali upravnega odbora mora biti obvezen za vse, od direktorja do vratarja.«

Delavski svet je imel doslej samo eno komisijo. To je komisija za pritožbe. Organizirali bodo še komisijo za delovna razmerja in tako bo delavski svet kmalu imel tri komisije: za pritožbe, za finančno kontrolo in komisijo za delovna razmerja. Čuti pa se potrebna po še nekaterih komisijah.

Nekoliko pred kongresom delavskih svetov so v tovarni organizirali obratne delavske svete. Ustanovljeni so bili v livarni, strojni dvorani, oddelku za železne konstrukcije in kretnice in v upravnem posloppju s konstrukcijskim birojem. Čeprav so bili šele nedavno organizirani, so obratni delavski sveti že razpravljali o tarifnem pravilniku in se ukvarjali z analitičnim ocenjevanjem delovnih mest.

D. Mitić

PRODAJALNE NA DROBNO S PAVŠALNIM OBRAČUNOM V SARAJEVU

Sarajevo spada med tiste naše velike potrošniške centre, katerih rajoni za preskrbo s kmetijskimi pridelki so zelo oddaljeni. Od skupnih količin sadja in vrtnin, ki jih potrošijo v enem letu, samo desetino nakupijo v neposredni okolici, medtem ko vse drugo dovažajo iz proizvodnih področij Makedonije, Vojvodine, Hrvatske in Slovenije kakor tudi iz oddaljenih področij Bosne in Hercegovine. Glavni dobavitelji so grosistična podjetja »Zemaljski proizvodi«, »Sutjeska«, »Povrće« in »Zadugar«. Omrežje prodajaln na drobno za sadje in zelenjavo je danes v primerjavi s številom prebivalstva skoraj štirikrat manjše kakor pred vojno.

Da bi odpravili negativne posledice prejšnje organizacije trgovinskega omrežja, so letos prešli na pavšalno ugotavljanje obveznosti prodajaln sadja in vrtnin na drobno. Na ožjem mestnem področju ni od skupnih 120 prodajaln na drobno tako organiziranih le deset prodajaln.

Z odpiranjem pavšalnih obratov se je težilo zateči, da se pospeši iniciativa prodajaln na drobno v nabavljanju blaga, zagotoviti širše izbire, izboljševanju uslug itd. kakor tudi, da se s konkurenco vpliva na čim ugodnejše reguliranje cen.

Sta dve vrsti takih obratov: pavšalne prodajalne v okviru grosističnih podjetij in občinski pavšalci. Položaj pavšalnih

prodajaln je reguliran s predpisi podjetja ali občinskega ljudskega odbora.

Grosistična podjetja zagotovijo svojim pavšalcem osnovna sredstva, določijo jim obveznosti v obliki pavšalnega zneska, medtem ko so ti dolžni, da se oskrbujejo s sadjem in zelenjavo izključno pri svojem podjetju, a samo v izjemnih primerih (če podjetje nima blaga) drugje, vendar v sporazumu s podjetjem. Razen tega imajo podjetja pravico, da tudi odredijo maksimalne cene v pavšalnih obratih. Pavšalci vsak dan obračunavajo dnevni izkupiček s podjetjem, ki iz pavšala jamči osebnju pavšalnih prodajaln plače s prispevki. Kontrolna služba podjetja stalno nadzoruje poslovanje pavšalcev, a vse, kar prodajalna zasluži nad pavšalom, pripade osebnju, ki je v njej zaposleno.

Status občinskih pavšalcev ureja ljudski odbor s pravilnikom o delu. Ljudski odbor praviloma zagotovi tudi osnovna sredstva. Občinski pavšalci imajo v nakupovanju blaga proste roke. Dolžni so voditi nekatere osnovne knjige (inventarja, blagajne, nakupov) po preprostem knjigovodstvu, medtem ko vodijo drugo posebni honorarni knjigovodje, ali, kakor je to organizirano v občini Stari grad, kjer skupni biro dela za več obratov in prodajaln. Pavšalci določajo po oceni ljudskega odbora, pri čemer upoštevajo obseg poslovanja, lokacijo prodajalne ipd.

Po dosedanjih izkušnjah je mogoče z gotovostjo udit, da so pavšalni obrati opravičili svoj obstoj in da je treba tudi v prihodnje uporabljati to obliko. Usluge so se izboljšale, izbira povečala, ni več prejšnjih primerov množičnega propadanja blaga itd.

Občinski ljudski odbori pripravljajo odprtje novih pavšalnih prodajaln, in to ne samo sadja in vrtnin, temveč tudi mlečnih izdelkov in rib, medtem ko je v podjetjih manj pobude v tej smeri.

S povečanjem omrežja prodajaln, ki jih je danes v Sarajevu zares malo, bodo zagotovili, da bodo postale pavšalne prodajalne poseben činitelj v preskrbi državljanov s sadjem, vrtninami in drugimi kmetijskimi živili.

M. Resulović

USTANAVLJANJE SERVISOV PRI ELEKTROPODJETJIH

Upravni odbor Elektrogospodarske skupnosti Slovenije je nedavno razpravljala o predlogu za ustanovitev nove vrste servisne službe v korist potrošnikov električne energije. Odbor je priporočil svojim podjetjem, ki jih je 16, naj uresničijo to koristno zamisel in organizirajo servise v vseh večjih središčih potrošnje električne energije v gospodinjstvih.

Tržišče industrijskega blaga nudi čedalje več električnih aparatov za potrebe gospodinjstev. Povpraševanje po električnih aparatih je znatno in se bo vsekakor še povečevalo s splošnim povečanjem življenjske ravni. Potrošniki pa imajo težave pri uporabljanju teh aparatov, ker pri okvarah pogosto ni nikogar, ki bi aparat naglo in poceni popravil. Cene popravil v zasebnih delavnicah so precej visoke, razen tega pa je treba na popravilo še dolgo čakati. Usluge, ki jih nudijo zasebni obrtniki, so pogosto tudi nesolidne.

Zato je Elektrogospodarska skupnost Slovenije sklenila, da po svojih podjetjih organizira posebno servisno službo — elektroservise. Naloga teh delavnic za usluge gospodinjstvom bo popravilo pokvarjenih električnih aparatov, in to v čim krajšem roku ter čim bolj je mogoče poceni. V teh servisih bodo zaposleni predvsem starejši električarji in invalidi, ki ne morejo več opravljati težavne in nevarne službe vzdrževanja električnih naprav. Tako bodo kolektivni elektrogospodarstva hkrati rešili dva važna problema. Za te usluge bodo zaračunavali le dejanske stroške.

Ta pohvalna pobuda pa bo imela še eno dobro posledico. Z organizacijo servisne službe se bo vzpostavila tudi tesnejša zveza med potrošniki in podjetji dobavitelji električne energije. Z. G.